9. 7. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Máme právo vědět, Hrade.

Před pár dny jsem šel okolo jedné brněnské restaurace , kde vtipálek poopravil křídou napsaný nápis na jejich tabuli z „zahrádka otevřena“ na „hrad otevřen“. Jakoby tím v hlavním městě justice předjímal důležitý judikát, který přišel za pár dnů, ovšem z Prahy .

Městský soud v Praze rozhodl, že Kancelář prezidenta republiky musí zveřejnit platy a odměny svých zaměstnanců. Těchto údajů se domáhali novináři z deníku Lidové noviny. Konkrétně chtěli znát hrubý plat (nikoliv mzdu - nejde o soukromou firmu) prezidentova tajemníka Ladislava Jakla a vicekancléře Petra Hájka. Prezidentská kancelář však argumentovala tím, že jí to údajně nedovoluje zákon. Pražský soud ovšem dal přednost svobodě informací před ochranou soukromí výše jmenovaných pracovníků Hradu.

Jelikož šlo o pražský Městský soud, může samozřejmě prezidentská kancelář podat tzv. kasační stížnost, která, ovšem , jak poučenější čtenáři vědí, nemá odkladný účinek.

Mohl bych stručně po cimrmanovsku zamudrovat, že plat tajemníka už není tajemný a to je dobře. Nicméně věc má zásadnější konsekvence. Žijeme v informační společnosti, kde ne nadarmo je právo na informace přímo právem ústavním, tedy právem té nejvyšší právní síly. Autor, nejen jako učitel práva na informace, ale především jako občan ČR souhlasí s názory správních soudů , že právo na ochranu osobních údajů není neomezené. A poskytnutí úplných údajů o tom, jak se nakládá s veřejnými penězi , má prioritu před ochranou osobních dat prezidentských úředníků. I když samozřejmě lidsky můžeme pochopit , že se to může zdát někomu na první pohled jako nepříjemný zásah do soukromí. - řečeno prezidentským slovníkem - panů Jaklů a Hájků.

Co je právo na informace ?

Právo na informace z hlediska systematiky ústavního pořádku řadíme v ČR mezi práva politického charakteru zaručená Listinou základních práv a svobod. Politická práva jsou neodmyslitelně spjata s aktivitou člověka při správě věcí veřejných ve státě. Do ústav se tato politická práva začala prosazovat již od dob Velké francouzské revoluce a možno je vystopovat už v Prohlášení práv člověka a občana vydaném koncem 18. století.

Přední ústavně-právní teoretik J. Filip k tomu píše: Širší pojetí politických práv pod nimi nechápe jen účast na správě veřejných záležitostí formou hlasování nebo výkonem nějaké funkce nebo úřadu, nýbrž sem řadí i to, co se někdy označuje za politická svoboda. To je např. svoboda projevu, právo na informace, svoboda sdružování, shromažďování .[1])

Právo na informace je právem specifické povahy. Jeho zvláštnost tkví v tom, že je právem jako takovým (tedy samo o sobě) a zároveň je třeba ho chápat jako most k uskutečnění práv dalších. Zároveň také právo na informace naopak může stát v cestě k realizaci jiných práv.[2]

Pokud jsem se zmínil o významu *práva na informace* jako mostu či prostředku k právům dalším, zaručených v našem ústavním pořádku, dokládám toto tvrzení kupříkladu skutečností, že právo na informace je nezbytné pro efektivní realizaci práva shromažďovacího (zaručené v článku 19 Listiny) nebo práva petičního (článek 18 Listiny) taktéž je přirozeným předpokladem pro výkon práva sdružovacího (čl. 20 Listiny).

Závěr

Výše zmíněnou skutečnost, že Kancelář prezidenta republiky musí zveřejnit platy a odměny svých zaměstnanců, tak jak v červnu 2012 rozhodl Městský soud v Praze pokládám za správnou, plně odpovídající ústavním principům demokratického právního státu. Navíc nutno zdůraznit, že zde šlo o významné veřejné funkcionáře na vedoucích pozicích ve veřejné (nikoliv soukromé) správě ČR. Zmíněný „pražský červnový info-judikát" tedy shledávám plně v souladu s veřejným zájmem a též v souladu s předešlou judikaturou NSS.[3]

*Ptá se učitelka žáků, kde sídlí pan Prezident - Na Hradě, odpoví Karlík. Anetka propadne v hurónský smích - ty popleto, tam přeci bydlí pan král….*myslím, že i výše zmíněný judikát malinko napomůže k civilnějšímu chápání českého prezidenta, a to nejen u dětí.

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
odborný asistent na PF MU v Brně
právník a publicista

---

[1] Cit. Filip J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva, Masarykova univerzita Brno, 1997, str.93
[2] Viz. Kolman, P.: Právo na informace, Masarykova univerzita , 2010
[3] Viz NSS č. j. 5 As 57/2010 – 79

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Přezkumné řízení ve světle rozsudku NSS č. j. 6 As 237/2023-31
- Algoritmizace veřejné správy a meze správního uvážení na příkladu přijímacího řízení na střední školy
- Vydat, či nevydat rozhodnutí podle informačního zákona?
- Jak se bránit proti územnímu plánu?
- Evropské dotace srozumitelně: Díl druhý – Žadatel nebo příjemce?
- Uzavírky místních i účelových komunikací a zřizování objížděk
- Reforma nařízení EU 261/2004: Co znamená pro letecké dopravce?
- Evropské dotace srozumitelně: Díl první – Unijní a národní rámec
- Když důkazy nestačí: Rizikové aspekty prokazování řádného užívání ochranných známek
- Nestačí „mít systém" aneb povinnosti veřejnoprávních původců při přechodu na atestovaný eSSL

- Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů